

ОКРЪЖЕН СЪД И РАЙОНЕН СЪД БУРГАС

ФОРУМ НА ТЕМА:

„Проблемът наркотици. Превенция и наказателна репресия“

*с подкрепата на Националния Институт на правосъдието в рамките
на Регионалната програма за обучение*

14 декември 2012 г.

НАКАЗАТЕЛНИ ПРОИЗВОДСТВА С ПРЕДМЕТ „НАРКОТИЦИ“, РАЗГЛЕЖДАНИ И РЕШЕНИ ОТ ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС ЗА ПЕРИОДА 2009-2012 ГОД.

Динамика и особености на законодателната уредба:

Систематичното място на наказателните състави, уреждащи престъпленията, свързани с наркотици в НК е отредено в Глава единадесета „Общопасни престъпления“, Раздел III „Престъпления против народното здраве и против околната среда“ - чл.354а и сл. от НК.

Трафикът на наркотици през границата на страната от своя страна, като квалифициран състав на престъплението контрабанда е уреден в Глава VI от НК, Раздел III - „Престъпления против митническия режим“ - чл.242 ал.2 и ал.3 от НК.

В системата на НК законодателно са уредени и други престъпни състави, включващи в обективните си параметри - употреба на наркотични вещества, като например чл.343 ал.3 от НК, чл.343б ал.3 от НК, които имат характера на квалифициращи признаци на извършеното деяние.

Предметната компетентност на съдилищата по разглежданата престъпна дейност е уредена в процесуалния закон – чл. 35 от НПК, която законодателна формулировка през годините претърпя промени, наложили се адекватно на динамичните промени в особената част на НК, свързани с диференциацията на отделните престъпни състави.

През 2000г. със законодателна промяна на чл. 354а, ал. 3 от НК, извършена с ДВ, бр. 21 от 2000 г., отпадна отговорността за придобиването, съхраняването, държането и пренасянето на наркотични вещества в размери, сочещи, че са предназначени за еднократна употреба от лица, зависими от тях.

С последваща законодателна промяна в чл. 354а от НК с ДВ, бр. 26 от 2004 г. се отмени ал. 3 на чл. чл. 354а от НК и привилегията за ненаказуемост, предвидена в ал. 3 на същия текст, понастоящем е неприложима.

С нови законодателни изменения на чл. 354а от НК, извършени със ЗИДНК - ДВ, бр. 75/2006 г., в сила от 13.10.2006г, се създаде различен наказателен режим, с диференцирана наказателна отговорност съобразно целите на дееца, която е значително смекчена в сравнение с предходните редакции на чл. 354а от НК, действали в периода от време от 20.05.2000г. до 12.10.2006г. и предвиждащи наказания лишаване от свобода от десет до петнадесет години и глоба от сто хиляди до двеста хиляди лева – за високорискови наркотични вещества.

- Към настоящия момент родово подсъдни на Окръжен съд като първа инстанция са само делата за престъпления по чл. 354а, ал. 1 и 2 от НК. Същевременно с ал. 5 на чл. 354а от НК се предвиди и възможност в маловажни случаи по ал. 3 и 4 на същия текст да се налага по-ниско наказание – глоба до хиляда лева. Наред с това, законодателното решение за смекчаване на наказателната отговорност за деяния по чл. 354а от НК, намери отражение и в чл. 3 на Закона за амнистията (обн. ДВ, бр. 26 от 07.04.2009г.)

НАРКОТИЦИ

Едва ли има човек, който да не е запознат с проблема за наркотиците и тяхната вреда. Това е проблем, който стои на полезрението на цялото ни общество. Продължаващата тенденция към увеличаване пазара на наркотични вещества, в тяхната разновидност и снижаване възрастовата граница на употребяващите такива вещества, дава основание за сериозни тревоги в обществото ни. Изградените държавни механизми за борба с престъпленията от този вид, включително превенцията срещу употребата на наркотични вещества, очевидно не са достатъчно ефективен модел за справяне с тази заплаха. Необходимо е държавата да провежда по - осъзната политика на превантивно въздействие върху престъпността в този и вид и характер. Тук ще си позволя да цитирам една мисъл на великия френски учен Шарл дьо Монтескьо, че мъдрият законодател трябва да предотврати престъплението, за да не бъде принуден да наказва за него. В аспекта на казаното, следва да се посочи, че съдилищата, в дейността си по правораздаване несъмнено са въввлечени в разискването на характерната проблематика. Наказателната репресия е именно този последен инструмент на държавата, с който тя се противопоставя на престъпността, в многоликия и профил.

Проследяването на тенденциите в нашия Черноморски регион свързани с разпространението на наркотични вещества и тяхната употреба, характеристиките на осъдените лица и лицата, спрямо които се води наказателно преследване за извършени престъпления имащи за предмет наркотици или техни аналози, предпоставките, довели до проявата на подобен род престъпно поведение и др., са все набор от обстоятелства, които в съвкупната им преценка от компетентните лица биха допринесли за една адекватна реакция на обществото ни. Огласяването на данните за дейността на Окръжен съд Бургас в аспекта на наказателните производства за престъпления свързани с наркотици, които са разгледани за периода, възприет като достатъчен за изготвяне на сравнителен анализ ще формира част от общата картина на престъпността в региона.

В рамките на обсъждания период от 2009г. до 2012 г. в БОС са били разгледани общо 60 дела с предмет високорискови наркотични вещества.

46 от делата са били образувани по обвинение за извършени престъпления по чл. 354а от НК - производство, придобиване и държане на наркотични вещества с цел разпространение и разпространение на такива вещества. Статистическите данни сочат, че до 2011г. се наблюдава тенденция към увеличаване на делата с такъв предмет, започвайки от 7 бр. - през 2009г; 9 бр. - през 2010г., достигайки през 2011г - 15 бр., каквато е цифрата и на решенията през настоящата 2012г. дела. От общия брой дела, образувани по обвинителен акт на прокурора са съответно през 2009г. -1бр. , 2010г.- 3бр. , 2011г.- 7бр. и 2012г.- 5 дела, т.е. общо за периода -16 дела са били образувани по внесени от БОП обвинителни актове, останалите преобладаващи като брой дела - 31 – са образувани пред БОС по внесени споразумения, сключени между прокурора и защитниците на обвиняемите лица за решаване на делото. Съществено е да се отбележи, че всички образувани през 2009 и 2010г. по обвинителен акт дела са приключили също със споразумение, сключено между страните в съдебно заседание. По този ред са приключили и 5 от образуваните 7 дела през 2011г. и три от образуваните 5 през настоящата 2012г. По останалите съдебни дела са постановени присъди.

Общо разгледани 60 дела

От тях по чл.354а от НК – 46 дела:

Година	Образувани общо	Обвинителен акт		Внесено споразумение
		Внесени	Приключили със споразумение	
2009	7	1	1	6
2010	9	3	3	6
2011	15	7	5	8
2012	15	5	3	10

Предметът на престъпленията по чл.354а от НК е бил високорисково наркотично вещество, преимуществено от вида на коноп и хероин и в единични случаи – амфетамини, в различни количества и съдържание на тегловните проценти на активното вещество. Реализирани са основно две от формите на изпълнителното деяние - „придобиване“ и „държане“ с цел разпространение на високорисковите наркотични вещества. Тук е необходимо да се отбележи, че по отношение на „придобиването“ в преобладаващите случаи обвинението е ползвало неясната формулировка „от неустановено лице, дата и начин на осъществяването му“. Това показва, че разследването се затруднява по отношение установяване „доставчиците“ на наркотични вещества. В 7 от разглежданите случаи е било реализирано и „разпространение“, като форма на изпълнителното деяние по чл. 354а от НК на високорисково наркотично вещество, което на свой ред е индикация за налични затруднения по разкриването и доказването на тази конкретна форма на престъпна дейност. Сред образуванияте през 2012 год. дела се появява и другата форма на изпълнителното деяние по чл.354а, ал.1 от НК, а именно – два случая на производство с цел разпространение на метамфетамин (НОХД №578/12г. и НОХД № 1212/12г.). Касае се за мобилни лаборатории за производство на т. нар. „дизайнерска дрога“, схемата на чието производство е била приложена и като вещественно доказателство по едно от делата. Съществен факт, очертаващ се по тези дела, който заслужава внимание е, че веществата, необходими за производство на синтетичен наркотик, с различно процентно съдържание на метамфетамин, са свободно достъпни в търговската мрежа за желаещите да ги закупят. Технологията, използвана за производство на този наркотик е проста, от гледна точка на необходимите съоръжения и изходни суровини, а с рецепта „готвачите“ могат свободно да се снабдят ако притежават базови умения за достъп до интернет.

- Предмет на разгледаните дела за престъпления по чл.354а от НК :

- Високорискови наркотични вещества, преимуществено от вида на коноп(марихуана) и хероин, и в единични случай – амфетамини, в различни количества и съдържание на тегловните проценти на активното вещество.

- Реализирани основно две форми на изпълнителното деяние – „придобиване“ и „държане“ с цел разпространение.

Като резултат от внесените за разглеждани дела през периода от 2009г. до 2012г. са били осъдени на лишаване от свобода 55 пълнолетни лица, като на 12 от тях е било наложено и кумулативно предвиденото наказание глоба. С малки изключения почти всички осъдени лица са безработни, на възраст между от 20 до 38 години (между тях фигурира също двама ученика и пенсионер на 62 години).

За по висок процент от осъдените лица, а именно за 29 от тях е приложен института на условното осъждане. За 14 осъдени изпитателния срок е бил минималния предвиден в закона от 3 години, за 12 осъдени - 4 години и за останалите 4– 5 години. Едно непълнолетно лице е бил осъдено на пробация през 2011г.

Осъдени лица през 2012 г

- **Общо осъдени – 55 лица**
- **Условна присъда – 29 лица**
- **От тях изпитателен срок:**
 - 3 г. – 14 лица
 - 4 г. – 12 лица
 - над 4 г. – 3 лица
- **Пробация – 1 лице (непълнолетен)**
- **Възраст – от 20 до 38 г.**

Проследявайки характерните особености на престъпната дейност за разглеждания период, основателно може да се заключи, че най-използваният , респ. предлаганият на пазара наркотик е конопът, познат още като канабис. Успешно през последната година се налага като най- достъпен от финансова гледна точка и лесно производство – т.нар. „Пико“ или познат още като –„дизайнерска дрога“. От фактите по делото обаче се установява, че в по голям процент от случаите престъпното държане с цел разпространение на наркотични вещества включва множество по вид наркотици т.е. ангажиралите се да разпространяват такива вещества лица предлагат пълната гама от видове наркотик. Макар по делата по често да остават неизяснени обстоятелствата свързани с първоизточника на доставката, данните от откъслечните обяснения на дейците сочат на налични във вътрешността на страната източници на доставка.

Чл.9, ал. (2) от НК

Не е престъпно деянието, което макар формално и да осъществява признаците на предвидено в закона престъпление, поради своята малозначителност не е общественоопасно или неговата обществена опасност е явно незначителна.

Чл.93, т. 9 от НК

„Маловажен случай“ е този, при който извършеното престъпление с оглед на липсата или незначителността на вредните последици или с оглед на други смекчаващи обстоятелства представлява по-ниска степен на обществена опасност в сравнение с обикновените случаи на престъпление от съответния вид.

Извън рамките на този кратък обзор на дейността на Окръжен съд – Бургас остава упражнявания въззивен контрол по делата на районните съдилища за престъпления по чл. 354а, ал. 3 – 5 НК и по чл. 354в, ал. 1 НК (засяване или отглеждане на растения от опиев мак и кокаинов храст или растения от рода на конопа).

Единствения коментар , който ще си позволя да направя във връзка с дейността на районния съд касае въпроса за приложението на чл. 9, ал. 2 от НК – /малозначителност на деянието/ спрямо деянията от кръга на чл. 354а от НК. Това е тема, която се третира сред обществеността, провокирана от не особено компетентно изразена позиция на журналистите. В частност, ще изразя общо мнение на колегите, без съмнение уповаващо се на константна съдебна практика, а именно, че нормата на чл.9 ал.2 НК , като такава от общата част на Наказателния кодекс принципно може да намери приложение по отношение на всеки престъпен състав от особената част, когато са налице основанията за това - деянието да е малозначително, поради липсата на обществена опасност въобще, или поради нейната явна незначителност. Всеки случай следва да се преценява поотделно на база съвкупната оценка на всички релевантни обстоятелства, свързани с вида, количеството на наркотичното вещество и целта на дееца (обстоятелства, обосноваващи степента на обществена опасност на деянието), както и степента на обществена опасност на самия деец. В този смисъл за нито едно от деянията по чл. 354а от НК не следва изначално да бъде изключена преценката за приложението на чл. 9, ал. 2 от НК. С този кратък законов анализ на критерия „малозначителност“ надявам се недвусмислено да опровергая дадената от представителите на полицията трактовка за „подмяна волята на законодателя“ от страна на съда при приложението на визирания законов състав.

Следващата голяма група дела с предмет наркотични вещества касае образуванията такива за престъпления по чл.242 от НК – контрабанда на наркотични вещества. За разглеждания период 2009г. - 2012г. в БОС са били разгледани общо 14 дела с такова обвинение. През всяка от първите три години са били образувани по 4 дела годишно, като само едно от делата е било по обвинителен акт на прокурора и останалите с внесено споразумение за решаване на делото. Всички образувани пред съда производства са приключили с одобрено от съда споразумение. Разгледани през 2012г. са били две дела по внесен обвинителен акт, едното от които приключило с одобрено споразумение за решаване на делото и второто – с присъда.

ОБЩО РАЗГЛЕДАНИ 60 ДЕЛА

От тях по чл.242 от НК – 14 дела:

ал.4 (особено тежък случай) – 8 дела

ал.2 (квалифицирана контрабанда) – 6 дела

	Образ. общо	Обвинителен акт		Внесено споразум.	Предмет
		Внесени	приключили		
2009	4	0	0	4	Хероин
2010	4	0	0	4	Хероин
2011	4	1	1 споразумение, постигнато в хода на процеса	3	Хероин и кокаин
2012	2	2	1 споразумение, постигнато в хода на процеса 1 ПРИСЪДА	0	Кокаин и МДМА

Осем от всички 14 дела са имали за предмет обвинение по чл.242, ал.4 от НК – когато предметът на контрабандата е в особено големи размери и случая е особено тежък, а шест – по ал.2 на същия текст - квалифицирана контрабанда. По всички разгледани през 2009г. и 2010г. дела предметът на контрабандата е бил хероин в количества от 1,300 кг до 56 кг, през 2011г. – хероин и кокаин, а през 2012г. – кокаин и МДМА. Стойността на високорисковите наркотични вещества се определя от количеството и процентното съдържание на активния компонент (съгласно Постановление № 23 на МС от 29.01.1998 г. за определяне на цени на наркотичните вещества за нуждите на съдопроизводството). По посочените дела минималната стойност на наркотичните вещества е била 40 000лв., а максималната - 6 193 810лв. Всички деяния са осъществени на ГКПП - Малко Търново. За пренасянето на наркотиците са били използвани в шест от случаите - леки автомобили, по пет от делата – куфари, по едно – автобус, а в останалите два - кашон и пакети.

Само по едно от делата – НОХД №897/12г. трафика на наркотика (МДМА) се е извършвал в направление от нашата страна към Република Турция. Във всички останали случаи направлението е било от Република Турция към Република България.

По 14-те дела са били осъдени 14 лица. Всички от мъжки пол. Сред тях деветима са български граждани, трима са с двойно гражданство – 2-ма с българско и турско и 1 с турско и холандско гражданство, и по един турски и немски граждани.

По всяко едно от тези дела е наложено наказание лишаване от свобода, най-малкото от които е за срок от една година и шест месеца, а най- високото – 10 години. Изтърпяването на така наложените наказания не е било отложено за нито един от подсъдимите. На трима от тях са наложени и глоби. В разглеждания период в Окръжен съд – Бургас не са били образувани дела за контрабанда на наркотични вещества, извършена от лица, действали по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група

Както е известно след създаването на специализирания наказателен съд, считано от 01.01.2012г., когато разгледаните по-горе престъпления са извършени от лица, които действат по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, наказателните производство срещу тях се водят вече не пред окръжните съдилища, а пред новосформирания съд.

В тази връзка към изложеното е необходимо да се допълни, че през периода от 2009г. до 2011г. - 11 лица са били осъдени за придобиване и държане с цел разпространение, и разпространение на високорискови наркотични вещества – марихуана, хероин, кокаин, амфетамин, МДМА (екстази), но като са действали изпълнявайки поръчение или решение на организирана престъпна група. На всички е наложено наказание лишаване от свобода със срок от 1 година до 4 години и осем месеца, а на трима и глоба. Изтърпяването на наказанието лишаване от свобода на четирима от осъдените е отложено за изпитателен срок от 4 години, а на един – за срок от три години. Касае се за лица, които са членували в ОПГ. Делата срещу тях са били образувани по внесени от държавното обвинение споразумения за решаване на делото.

ПРЕЗ ПЕРИОДА 2009 Г. ДО 2011 Г. (ДО СЪЗДАВАНЕТО НА СПЕЦИАЛИЗИРАН НАКАЗАТЕЛЕН СЪД), ОКРЪЖЕН СЪД-БУРГАС Е ОСЪДИЛ 11 ЛИЦА :

- За придобиване и държане с цел разпространение, и разпространение на високорискови наркотични вещества – марихуана, хероин, кокаин, амфетамин, МДМА (екстази), но като са действали изпълнявайки поръчение или решение на организирана престъпна група.
- На всички е наложено наказание лишаване от свобода със срок от 1 година до 4 години и осем месеца, вкл. глоба на три от лицата.
- Изтърпяването на наказанието лишаване от свобода на четирима от осъдените е отложено за изпитателен срок от 4 години, а на един – за срок от три години.
- Всички осъдени лица са били членове на ОПГ.
- Всички дела са били образувани по внесени от държавното обвинение споразумения .

В контекста на изложеното и при съпоставка с данните, изнесени от полицията, може да бъде обобщен извод, че разследването на престъпленията, с предмет наркотични вещества и техни аналози не крие особени затруднения. Очевидно е, че данните за разкриваемост на тези престъпления не се препокриват с данните за реализирана наказателна отговорност на виновните, която констатация разбираемо провокира множество въпроси. Съдът, в качеството си на арбитър не би могъл да направи повече от това да се произнесе с акт по същество, когато е сезиран с обвинение срещу конкретно лице по съответния в закона ред. Параметрите на обвинението, съгласно повелята на процесуалния ни закон, се определят от прокурора. Именно на него законът е вменил да очертае фактическите рамки, при които ще се развие съдебното производство. В този смисъл, в аспекта на статистиката, поднесена по-горе, можем отговорно да заявим, че съдът е изпълнил функцията си да разреши спора между държавното обвинение и подсъдимите, респ. защитата, по въпросите за извършеното деяние и неговия автор, правната квалификация и наказателната санкция, която следва да се понесе. По обясними причини, съдът не би могъл да бъде инициатор на каквито и да е действия, насочени към изработване на по добри стратегии в борбата с разглежданата престъпност. Затова обявявайки гласно проблема, провокира активността и на останалите ангажирани институции да вземат отношение по третираните обществено значими въпроси.

Благодарим Ви за вниманието!